

Beschrijving van de module

Jeugdcoach

Doel en doelgroep

De module Jeugdcoach is bedoeld voor jongeren (en hun systeem) in de leeftijd van 15-18 jaar (met een uitloop tot 23 jaar) die hun eigen zelfstandigheid willen vergroten en/of zelfstandig willen gaan wonen en gemotiveerd zijn voor een individuele training en/of begeleiding.

Het doel van de module is nadrukkelijk en/of onnadrukkelijk aanleren van alle vaardigheden gericht op het zelfstandig wonen in de samenleving zodat:

- De problematiek van de jongere dusdanig is verminderd dat de jongere zo veel mogelijk zijn of haar eigen problemen kan hanteren en oplossen, eventueel met ondersteuning;
- De sociale competentie van de jongere is vergroot. De jongere heeft zijn of haar vaardigheden zodanig uitgebreid dat hij of zij in staat is tot adequate deelname aan de maatschappij;
- De jongere een ondersteunend sociaal netwerk heeft;
- De jongere een goede en stabiele woonplek heeft. Dit kan zowel thuis zijn als in de hulpverlening als een eigen woonplek;
- Er legale inkomsten zijn en de jongere in staat is een balans te houden tussen de inkomsten en uitgaven;
- De zaken rondom 18-/18+ zijn geregeld;
- Eventuele strafzaken en schulden zijn afgerond/opgestart;
- De contacten met het systeem van herkomst zijn verbeterd/hersteld;
- De jongere in staat is tot het hebben en houden van een zinvolle vrijetijdsbesteding;
- De jongere een stabiele arbeids-, scholings- of dagbestedingsplek heeft;
- De jongere in staat is om ondersteuning te zoeken als hij of zij dat nodig heeft.

Voor de module Jeugdcoach gelden naast de algemene indicatiecriteria en contra-indicaties de volgende specifieke indicaties en contra-indicaties:

Specifieke indicaties

- Leeftijd tussen de 15 jaar en 23 jaar;
- Het ontbreken van een substantiële dagbesteding/onderwijs brengt een inspanningsverplichting met zich mee. De jongere wordt geacht zich maximaal in te zetten voor het vinden van en mee te werken aan dagbesteding/onderwijs.

Specifieke contra-indicaties

- Verslavingsgedrag waarbij de verslaving zodanig op de voorgrond staat dat de jongere niet in staat is om in het dagelijkse leven te functioneren (hierbij valt te denken aan het werken aan de behandeldoelen, het hebben van een zinvolle dagbesteding, het maken en nakomen van afspraken enzovoorts). Met jongeren waarbij sprake is van softdrugsgebruik worden gesprekken gevoerd gericht op het verantwoordelijk omgaan met het gebruik. Als dit onvoldoende oplevert, kan alsnog besloten worden te stoppen met de begeleiding als de verslavingsproblematiek voorliggend is;
- Ernstige psychiatrische problematiek waarbij de problematiek zodanig op de voorgrond staat dat de jongere niet in staat is om in het dagelijkse leven te functioneren (ernstige persoonlijkheids- en/of ontwikkelingsstoornissen);
- Jongeren met een gemiddelde intelligentie lager dan 80.

Uitbreiding van de doelgroep

De afgelopen jaren zijn er steeds meer aanvragen gekomen voor jongeren die qua leeftijd buiten de indicaties vallen maar wel hulpvragen hebben die vallen binnen de doelgroep van de jeugdcoach en waar de methodiek van de vertrektraining een passend antwoord kan bieden.

Het betreft jongeren tussen de 12 en 15 jaar die nog thuis wonen, in een pleeggezin of in een gezinshuis. Jongeren die vastlopen op meerdere levensgebieden zoals dagbesteding/school, vrijetijdbesteding maar ook in de omgang met leeftijdsgenoten of volwassenen. De inzet is er vooral op gericht om er voor te zorgen dat de jongere blijft wonen op de plek waar hij/zij woont en vaardigheden aanleert om zich beter te kunnen handhaven in de woonsituatie, bij de dagbesteding, in vrijetijdssituaties en in de omgang met leeftijdsgenoten en volwassenen. Bij deze doelgroep is de begeleiding minder gericht op het zelfstandig functioneren.

Het doel van deze module is nadrukkelijk en/of onnadrukkelijk aanleren van alle vaardigheden gericht op wonen/dagbesteding/vrijetijdsbesteding en sociale vaardigheden:

- De problematiek van de jongere is dusdanig verminderd dat de jongere steeds meer zijn of haar eigen problemen kan hanteren en oplossen, eventueel met ondersteuning;
- De sociale competentie van de jongere is vergroot;
- De jongere heeft een ondersteunend sociaal netwerk;
- De jongere heeft een goede en stabiele woonplek. Dit kan zowel thuis zijn als in een pleeggezin of een gezinshuis;
- De contacten met het systeem van herkomst zijn verbeterd/hersteld;
- De jongere is in staat tot het hebben en houden van een zinvolle vrijetijdsbesteding;
- De jongere heeft een stabiele scholings- of dagbestedingsplek;
- De jongere is in staat om ondersteuning te zoeken als hij of zij dat nodig heeft.

In deze module wordt het model Soepele Overgang 18-/18+ uitgevoerd. Het doel van dit model is het borgen van een tijdige en planmatige (voorbereiding op de) overgang van minder- naar meerderjarigheid binnen Jeugdhulp Friesland en het verstrekken van de samenwerking hierin met de Friese gemeenten.

Jeugdhulp Friesland biedt specialistische jeugdzorg op het gebied van opgroei- en opvoedingsproblemen, in de leeftijdscategorie 0 t/m 18 (met een uitloop tot 23) jaar. Jeugdigen uit alle culturen en hun ouders/opvoeders kunnen een beroep doen op Jeugdhulp Friesland, veelal als de normale ontwikkeling van de jeugdige wordt belemmerd. Mogelijk is sprake van psychosociale problemen, psychiatrische problemen, gezinsgerelateerde problemen, psychische problemen, verslavingsproblemen, gedragsproblemen of een combinatie daarvan.

Jeugdigen met een psychiatrische, zintuiglijke, lichamelijke en/of verstandelijke beperking die redelijk sociaal redzaam zijn, worden ook behandeld en/of opgevangen, als dit past binnen de behandelprogramma's en mogelijkheden van Jeugdhulp Friesland. We nemen ook jeugdigen op met een civielrechtelijke maatregel. In specifieke situaties worden jeugdigenkinderen met een strafrechtelijke maatregel behandeld (gedragsbeïnvloedende maatregel).

Opbouw en duur van de module

De module Jeugdcoach is qua aanpak en qua houding van de trainer gebaseerd op de uitgangspunten van de module Vertretraining en vormgegeven vanuit het algemene handelingskader van Jeugdhulp Friesland (dialogogestuurd, competentie-, systeem-, oplossings- en resultaatgericht) en kent drie behandel fasen. De Intensieve fase is met name gericht op contactgroei en verhelderen van doelen en het oppakken van eventueel urgente zaken, waarbij de jongere de regie krijgt of leert te nemen (bijvoorbeeld woonsituatie, dagbesteding, financiën en relaties). Vervolgens de Frequente fase waarin gewerkt wordt aan de vastgestelde doelen van de jongere en het aanleren en bestendigen van geleerde vaardigheden. Het betrekken van het netwerk en het bepalen van het perspectief en eventueel toeleiden naar vervolg(hulpverlening). En tot slot de Afsluitfase waarin naar behoefte contact is tussen de jongere en de jeugdcoach en waarin de jongere weet bij wie hij terecht kan met zijn hulpvragen als de begeleiding van de Jeugdcoach stopt.

Voortdurend is aandacht voor de balans tussen de ontwikkeling van de jongere en de behandeling en de continuïteit in het behandeltraject.

De inzet van deze module kan een vervolg zijn op of geschakeld zijn aan de module Residentiële Zelfstandigheidstrajecten.

De duur van de module is maximaal 9 maanden en kan worden afgesloten als de doelen eerder behaald zijn. In overleg kan de module verlengd worden.

Algemeen Handelingskader

Heeft een kind onze zorg en behandeling nodig, dan bieden we dit zoveel mogelijk in de eigen omgeving van kind en gezin. Dichtbij het gewone leven. Jeugdhulp Friesland werkt volgens de systematiek van 5x gezin, waarbij een volgende stap pas plaatsvindt, als de vorige niet haalbaar is:

1. Thuis
2. Netwerkleeggezin
3. Bestandspleeggezin
4. Bestandspleeggezin met extra ondersteuning
5. Gezinshuis

We richten ons altijd op herstel van de normale positieve ontwikkeling van de jeugdige. Behandeling en zorg begint met goede observatie en diagnostiek, heldere formulering van de problematiek én de mogelijkheden van “het systeem” rond het kind. Behandelen wordt door Jeugdhulp Friesland gezien als een proces van hypothesetoetsend of handelingsgericht werken: voordoen, samen doen en laten doen. Gedurende de behandeling zijn we erop gericht dat de jeugdige/ het gezin weer zelfstandig verder kan. Wanneer kinderen (tijdelijk) niet meer thuis kunnen wonen, focussen we op zorgen voor, waarbij (terugkeer naar) wonen in een gezin het hoogste doel blijft. Onze behandeling en zorg zijn altijd dialooggestuurd, oplossingsgericht, systeemgericht, resultaatgericht en competentiegericht).

Specifiek Handelingskader

De module jeugdcoach is gebaseerd op de methodiek van de VertrekTraining. Deze gaat ervan uit dat voor jongeren met een problematische jeugd de weg naar volwassenheid minder gunstig verloopt dan bij jongeren die zonder noemenswaardige problemen opgroeien. Het ontbreekt hen aan een stabiele basis om op terug te vallen, waardoor zij steun en aansturing op de weg naar zelfstandigheid missen. Behalve problemen op het gebied van materiële factoren zoals huisvesting, opleiding, werk en financiën, en het gemis van benodigde vaardigheden (om huisvesting te organiseren, budgetteringsvaardigheden, relationele vaardigheden), speelt bij de doelgroep het gemis aan voldoende en goede relaties met anderen een belangrijke rol. Bovendien is er (ook bij de jongere zelf) onvoldoende zicht op de aanwezige krachten van de jongere en het eigen toekomstperspectief. Centrale elementen in de training zijn: het zoeken van een of meer steunfiguren in het netwerk waar de jongere op terug kan vallen, het versterken van de krachten en ontdekken van talenten van de jongere, het ontwikkelen van een toekomstbeeld en toekomstplan, het vergroten van de vaardigheden van de jongere om zijn doelen te bereiken en het realiseren van een aantal basisvoorwaarden zoals onderdak, opleiding/werk, financiën en vrijetijdsbesteding. Het opbouwen van een betrouwbare werkrelatie met de jongere, de krachtgerichte benadering en de outreachende aanpak waarbij de jeugdcoach samen met de jongere op pad gaat om zaken te regelen, maken dat de jongere in een korte periode wordt toegerust om een eigen toekomst op te bouwen.

De volgende richtlijnen van het NJi zijn van toepassing op deze module: ADHD, Crisisplaatsing, Ernstige gedragsproblemen, KOPP/KOV, Middelengebruik, Gezinnen met meervoudige en complexe problemen, Problematische gehechtheid, Scheiding en problemen van jeugdigen, Seksuele ontwikkeling, Stemningsproblemen, Signaleren traumagerelateerde problemen en Uithuisplaatsing.

De uitgangspunten van Handelingsgerichte diagnostiek (HGD) zijn leidend gedurende het gehele diagnostische en behandeltraject.

Er is een overeenkomst met de module VertrekTraining omdat vanuit deze module ook jongeren begeleid worden die niet meer thuis kunnen wonen en richting een vorm van zelfstandig/begeleid wonen worden gecoacht. Een verschil is dat de VertrekTraining korter en intensiever is (10 weken met een intensiviteit van circa 12 uur per week ten opzichte van 9 maanden met een intensiteit van 5,1 uur per week).

Bewaking van Kwaliteit en Veiligheid

De kwaliteit van de module wordt onder andere bewaakt aan de hand van de resultaten uit de prestatie-indicatoren: doelrealisatie, cliënttevredenheid, reden beëindiging hulp en afname ernst

problematiek. Jeugdhulp Friesland stelt de cliënt centraal en werkt continu aan het verbeteren van de hulpverlening. Hiermee voldoet zij aan de kwaliteitsnormen HKZ.

In het algemeen kwaliteitsstatuut van Jeugdhulp Friesland is beschreven op welke manier de integrale hulpverlening voor de cliënt is georganiseerd. De taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en onderlinge verhoudingen zijn daarin zodanig beschreven dat de autonomie en regie van de jeugdige en zijn/haar systeem zoveel mogelijk wordt gestimuleerd en de kwaliteiten en doelmatigheid van de hulpverlening inzichtelijk en toetsbaar zijn. Indien meerdere professionals als behandelaren/hulpverleners betrokken zijn, voert de regiebehandelaar de regie over het hulpverleningsproces en is eerste aanspreekpunt.

Intervisie is een vanzelfsprekend onderdeel om de professionele verantwoordelijkheid, autonomie en vakbekwaamheid van hulpverleners op peil te houden zoals vastgelegd in het kwaliteitsstatuut van Jeugdhulp Friesland.

Onderzoek en Effectiviteit

Er is geen Nederlands of buitenlands onderzoek naar de effectiviteit van de module.

Betrokken disciplines

Binnen de behandeling zijn de volgende disciplines betrokken:

- Gedragswetenschapper, waar beschikbaar met registratie als GZ-psycholoog of NVO-generalist;
- Jeugdzorgwerkers B in het bezit van een SKJ-registratie.

Voor de vereiste opleiding wordt verwezen naar de taak/functieomschrijving. Voor de module dienen de betrokkenen functionarissen opgeleid te zijn in module specifieke waarden, kennis en vaardigheden. Daarnaast zijn medewerkers op de hoogte van organisatie specifieke kennis en verantwoordelijkheden, zoals het gebruik van verschillende protocollen.

Gerelateerde documenten

De module kent een sterke overeenkomst met de module Vertrektraining. De methodiek van de Vertrektraining is beschreven in de Handleiding bij De Vertrektraining van Han Spanjaard.